

Eerste deelplannen Afsluitdijk 2011 van start

De strijd om wie de Afsluitdijk van de toekomst mag gaan vormgeven, ligt nog helemaal open, maar moet voor het einde van dit jaar bekend zijn. Tijdens het symposium van Rijkswaterstaat op 14 maart in Lelystad over de toekomst van de Afsluitdijk, passeerden de meest in het oog springende projectvoorstellen uit de vijf ateliers, nog eens de revue. Het symposium vormde tevens het startsein voor de marktverkenning waarmee duidelijk moet worden welke plannen het meest haalbaar en betaalbaar zijn. Onder de 300 toehoorders in de zaal bevond zich dan ook een flink aantal geïnteresseerde marktpartijen. Het renoveren van de Afsluitdijk is ten slotte 'big business': Rijkswaterstaat heeft 500 tot 800 miljoen euro gereserveerd voor het verbeteren van de veiligheid van de dijk en ook met het realiseren van extra functies als woningbouw of duurzame energiewinning zou een investeerder wel eens veel geld kunnen verdienen.

Wie nog een lumineus idee heeft om de Afsluitdijk veiliger te maken in combinatie met een innovatief ontwerp op het gebied van duurzame energiewinning, recreatie of natuurontwikkeling, moet snel zijn: bijdragen kunnen tot eind deze maand worden ingediend. De indieners van een project moeten niet alleen met een creatief ontwerp komen, maar ook zelf een consortium zien samen te stellen van partijen die hun project willen financieren en uitvoeren.

Wubbo Ockels, hoogleraar Duurzame Technologie aan de TU Delft, is één van de eerste die voor zijn plan 'Natuurlijk Afsluitdijk' al een heel consortium achter zijn ontwerp heeft staan. Dit consortium, bestaande uit Wubbo Ockels bv, Royal Haskoning, Bureau Lievense, BAM, Van Oord, Rabobank, KEMA en adviseurs van de TU Delft en de Waddenvereniging, gaat het plan uitwerken op technische, economische en ecologische haalbaarheid. Het voorstel bevat onder meer een superbus, een muur van zonnepanelen en een valmeer voor energieopwekking. Volgens Ockels levert het plan een aanzienlijke 'return of investment' op.

Tot en met april vindt een marktverkenning plaats waarbij de plannen en bijbehorende marktpartijen gescreend worden op uiteenlopende aspecten. Zo moeten de plannen de

Afsluitdijk niet alleen veiliger maken, maar de dijk ook een nieuwe functie geven op het gebied van waterbeheer, energiewinning, recreatie of landschappelijke schoonheid. "Het zou van grote onbenulligheid getuigen als je de noodzaak van het renoveren niet zou combineren met iets nieuws", vindt Ed Nijpels, commissaris van de Koningin van Friesland en voorzitter van de denktank die het renovatieproject van de Afsluitdijk regisseert. Staatssecretaris Tineke Huizinga van Verkeer en Waterstaat hoopt daarbij dat Nederland met de vernieuwde Afsluitdijk goede sier kan maken in het buitenland. "Waterbouwkunde is een belangrijk exportproduct van Nederland. Het zou prachtig zijn als we het buitenland kunnen laten zien dat we ook nu weer op de proppen komen met een hoogwaardig en innovatief waterbouwkundig ontwerp."

De aanpak waarbij burgers, bedrijven en andere betrokkenen al vanaf het begin van de planvorming rondom de Afsluitdijk de mogelijkheid krijgen om mee te denken en invulling te geven aan hun wensen en ideeën, is volgens Nijpels een revolutionair en uniek concept. "Het is in Nederland nog nooit eerder vertoond dat de overheid niet gedetailleerd voorschrijft hoe het proces moet verlopen en waarbij bedrijven de ruimte krijgen om het hele traject zelf te organiseren." Nijpels geeft toe dat het plan

Ambities

De Afsluitdijk is in de Watervisie benoemd tot voorbeeldproject van 'leven en bouwen met water'. Het kabinet heeft daarbij verschillende ambities vastgelegd waaraan de vernieuwde dijk moet voldoen:

- een oplossing die aansluit op het (in ontwikkeling zijnde) beleid inzake het beheer van het IJsselmeer en de kust;
- een duurzame ontwikkeling die aansluit op de belangen van de Waddenzee en het IJsselmeer;
- een herkenbare poort van en naar Friesland en Noord-Holland;
- onderdeel van integrale gebiedsontwikkeling, aansluitend op aanpalende visies op de gebiedsinrichting;
- een praktische nationale en internationale etalage waarin getoond wordt hoe Nederland omgaat met de klimaatverandering en de ontwikkeling van een duurzame samenleving;
- een innovatief en creatief object;
- een voorbeeld van optimaal samenspel tussen overheid, bedrijfsleven, burgers en belangenorganisaties;
- een optimale benutting van de markt;
- en een voorbeeld van effectieve en snelle beleidsrealisatie.

Staatssecretaris Tineke Huizinga en Ed Nijpels met de leden van de eerste paneldiscussie over de toekomst van de Afsluitdijk (foto: Arend Velsink).

voor renovatie van de Afsluitdijk nogal ambitieus is. Zo moet in 2011 de eerste schop de grond al in, maar moet het juridische kader voor de renovatiewerkzaamheden nog worden vastgesteld. "Dit proces kan alleen slagen als de Afsluitdijk als apart project gezien wordt. Als we de plannen koppelen aan andere waterbouwkundige projecten in Nederland, verzanden we in een planologisch en bestuurlijk moeras waar we nooit meer uitkomen."

Om de vaart erin te houden wil de denktank in juni een selectie hebben gemaakt van hooguit vijf tot tien visies die voldoen aan de selectiecriteria en voldoende realistisch lijken om binnen afzienbare tijd te worden gerealiseerd. Daarvan moeten er uiteindelijk drie projectvoorstellen overblijven. Komende zomer worden de indieners van deze drie plannen gevraagd hun ontwerp gedetailleerd uit te werken tot een compleet plan,

dat vervolgens in november aan staatssecretaris Huizinga wordt voorgelegd. Het kabinet moet uiteindelijk een definitieve keuze maken.

"Het zou mooi zijn als we in Nederland het zoveel mogelijk eens kunnen worden over het uiteindelijke ontwerp", zei Nijpels aan het eind van het symposium. Het ziet er dus naar uit dat de meest kansrijke plannen weliswaar innovatief moeten zijn, maar ook weer niet te veel moeten afwijken van wat de Nederlander 'normaal' vindt. Ook Huizinga geeft aan dat ze graag iets van het elan van de 'oude' Afsluitdijk terug zou willen zien in het uiteindelijke ontwerp én dat de plannen rekening moeten houden met verschillende belangen die rond de Afsluitdijk spelen. Het provinciebestuur van Noord-Holland heeft al aangegeven niet teveel poespas te willen aan 'hun' dijk en deze sober en rechtlijnig te willen houden.

Gezien de uiteenlopende visies die tijdens het symposium werden gepresenteerd, zal het nog een pittige klus worden om te komen tot een algemeen geaccepteerd ontwerp. Waar de één natuurontwikkeling het belangrijkste vindt, kiest de ander voor economisch gewin en waar de één de Afsluitdijk het liefst als rechte streep ziet, bouwt de ander gewoon een extra dijk naast de bestaande waterscheiding. Volgens Tineke Huizinga is het onderdeel van het creatief proces dat ontwikkelaars en de verschillende belangenpartijen elkaar bestrijden. "Daar is niks mis mee. Discussie vormt een belangrijk onderdeel van het selectieproces."

Voor de partijen die straks niet tot de selectie behoren, is nog niets verloren. Huizinga: "We zullen de ideeën niet zomaar weggooien. Ook bij andere waterbouwkundige projecten kunnen innovatieve en creatieve ideeën goed gebruikt worden."